

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZAVIDOVIĆI**

Broj: 02-11-1182/24
Dana: 14.05.2024. godine

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
GRADA ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD 2025. - 2027. GODINE**

**Obradivač,
Služba za upravu finansija,
budžet i trezor**

I UVOD

U skladu s Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2025.-2027. godine što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2025. godine, a pri njihovoj izradi korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka.

Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućeg uticaja na fiskalni kapacitet Grada Zavidovići, kao i da poboljša koordinaciju između Gradonačelnika i potrošačkih jedinica, kao i drugih korisnika budžetskih sredstava, u 2025. godini. Pored navedenog Smjernice i ciljevi fiskalne politike Grada Zavidovići, za 2025. godinu definišu i početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta.

Smjernice su dokument koji određuje finansijsku stranu Grada u godini za koju se donose, ali i za godine koje slijede. Svrha smjernica je da ukaže na početne stavove za iduću godinu i budžetske prioritete u idućim godinama sa naglaskom da prijedlog budžeta može biti drugačiji, jer se mora uzeti u obzir niz faktora koji mogu utjecati na određene situacije u razdoblju formulacije prijedloga budžeta.

Smjernice imaju karakter preporuka za primjenu politika i strateških dokumenata prilikom planiranja budžeta i DOB-a, a cilj im je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže provođenje sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka i rashoda i izdataka.

Smjernice pokrivaju sljedeće ključne oblasti:

- projekcija prihoda i primitaka Budžeta Grada Zavidovići,
- makroekonomska pozicija i pretpostavke,
- strateške ciljeve,
- potrošnja u budžetu Grada Zavidovići,
- rizici.

II PROJEKCIJA PRIHODA I PRIMITAKA BUDŽETA GRADA ZAVIDOVIĆI

Ukupni prihodi i primici u Budžetu Grada Zavidovići u 2024. godini planirani su u iznosu od 16.703.210,80 KM, ostvareni prihodi i primici u 2023. godini iznose 16.678.628,19 KM.

Prihodi i primici za 2025. godinu procjenjuju se u iznosu od 17.493.000,00 KM.

U tabeli koja slijedi navedene su projekcije prihoda i primitaka za Budžet Grada Zavidovići za period 2023. - 2027. godine.

Projekcija prihoda za Grad Zavidovići za period 2023.-2027. godinu

		KM 000				
		Ostvareno u 2023	Budžet 2024	Projekcija 2025	Projekcija 2026	Projekcija 2027
I	POREZI	8.559	9.092	9.638	10.216	10.829
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	5.789	5.927	6.283	6.660	7.060
2	Porez na dohodak	2.046	2.170	2.300	2.438	2.584
3	Porez na dobit	0	0			
4	Porezi građana	724	995	1.055	1.118	1.185

5	Ostali porezi		0			
II	NAKNADE I TAKSE	1.591	2.228	2.400	2.504	2.654
1	Naknade i takse	1.591	2.228	2.400	2.504	2.654
III	NOVČANE KAZNE	13	426	503	603	704
1	Novčane kazne	13	2	3	3	4
2	Ostali prihodi		424	500	600	700
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	379	452	479	508	538
	Ostali neporeski prihodi	379	452	479	508	538
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	5.345	3.447	4.273	9.370	10.370
1	TRANSFRI	5.345	3.447	4.273	9.370	10.370
VI	KAPITALNI PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA	792	1.058	200	500	500
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	16.679	16.703	17.493	23.701	25.595

U tabeli koja slijedi, dat je pregled Budžeta Grada Zavidovići po potrošačkim jedinicama za 2024. godinu i projekcija Budžeta Grada Zavidovići po potrošačkim jedinicama za 2025. godinu – kao početna budžetska ograničenja za potrošačke jedinice za 2025. godinu.

Početna budžetska ograničenja za potrošačke jedinice za 2025. godinu

			2024.	%	2025.
razd.	glava	naziv potrošačke jedinice	iznos	%	iznos
11	11201	Stručna služba Gradskog vijeća	444.904,00	2,66	465.940,70
12	12202	Služba za internu reviziju			7.000,00
13	13203	Stručna služba Gradonačelnika	5.088.439,49	30,46	5.329.039,61
13	13204	Služba za upravu privrede, lokalni razvoj, infrasrukt. i međunar. saradnju	5.202.007,00	31,14	5.447.977,01
13	13205	Služba za upravu finansija, budžet i trezor	115.456,75	0,69	113.915,97
13	13206	Služba za upravu poljoprivrede, vodoprivrede i komunalnih poslova	1.286.199,00	7,70	1.347.015,22
13	13207	Služba za upravu geodetskih, imovinsko-pravnih poslova i urbanizam	156.000,00	0,93	163.376,25
13	13208	Služba za upravu društvenih djelatnosti, pitanja boraca i opću upravu	3.922.204,56	23,48	4.107.660,81
13	13209	Služba za upravu civilne zaštite	412.000,00	2,47	431.480,87
14	14210	Općinsko pravobranilaštvo	11.000,00	0,07	11.520,12
15	15211	Tekuća budžetska rezerva	65.000,00	0,39	68.073,44
Ukupno:			16.703.210,80	100,00	17.493.000,00

III MAKROEKONOMSKA POZICIJA I PRETPOSTAVKE

Uprkos izazovima na međunarodnom nivou, kao što su slabljenje globalnog ekonomskog rasta, pojačanih inflatornih pritiska i rasta kamatnih stopa, u 2023. godini ostvaren je ekonomski rast, koji prema podacima DEP-a na nivou bosne i Hercegovine iznosi 1,8%.

Nastavak usložnjavanja eksternih prilika imao bi veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjio njen potencijalni rast. Prema projekcijama DEP-a u osnovnom scenariju za 2024. godinu i period 2025.-2027. godine u Bosni i Hercegovini se može očekivati ekonomski rast sa prosječnom stopom od oko 3% na godišnjem nivou. predviđa se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz prećenje privatne potrošnje i investicija. Pretpostavka je da će u navedenom srednjoročnom periodu doći i do stabilizacije rasta cijena.

Projekcije prihoda za 2024. godinu i period 2025.-2027. godine temelje se na postojećim poreznim politikama.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza bazirane su na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) u aprilu 2024. godine. Nadalje, temeljem srednjoročnih prognoza kretanja potrošnje, izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međunarodnoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, po godinama, zasnovana i na godišnjem planu otplate vanjskog duga.

Pojedinačna alokacija prihoda od indirektnih poreza za kantone i općine/gradove za 2024. godinu i srednjoročni period urađena je prema koeficijentima raspodjele iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2024. godinu („Službene novine F BiH“ broj: 72/23). Kada je riječ o alokaciji pojedinačnih iznosa za kantone, u skladu sa članom 9. stav 2. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u F BiH („Službene novine F BiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22), za Kanton Sarajevo primjenjen je ponder 1,4 u 2024. godini, dok je u 2025. i 2026. godini primjenjen ponder 1,3.

Projekcije prihoda od poreza na dobit za 2024. godinu bazirane su na historijskom i tekućem trendu naplate, uz procjenjena očekivanja do kraja godine. Ipak uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2025.-2027. godine oprezno predviđaju prosječni godišnji rast.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak i obaveznih socijalnih doprinosa za 2024. godinu, također su zasnovane na historijskom i tekućem trendu naplate. Imajući u vidu da je u 2022. i 2023. godini godišnji rast prosječne plaće u velikoj mjeri bio vezan za usklađivanja sa inflatornim šokovima, što je na strani naplate prihoda od poreza na dohodak i prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa rezultiralo dvoznamenkastim stopama rasta, projekcija navedenih kategorija za 2024. godinu, uzimajući u obzir očekivanu stabilizaciju inflacije, ipak pretpostavlja skromniji rast. Prateći srednjoročne pretpostavke ključnih pokazatelja vezanih za tržište rada (očekivani rast broja zaposlenih i očekivani rast prosječne plate), također bazirane na stabilizaciji inflacije i njenom značajnijem smanjenju u periodu 2025.-2027. godine, pripremljene su i projekcije navedenih kategorija prihoda za ovaj period.

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u F BiH prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojima su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procjenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri utjecati: neplaniranje izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenata raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeno, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Makroekonomski pokazatelji (projekcije) za period 2024.-2027. godine

Makroekonomski indikator	2024	2025	2026	2027
Nominalni BDP u mil. KM	51.363	53.968	56.783	59.719
Nominalni rast u %	4,7	5,1	5,2	5,2
Realni BDP u mil. KM	50.149	52.822	55.576	58.549
Realni rast u %	2,2	2,8	3	3,1

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele s Jedinstvenog računa u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2024.	2025.	2026.	2027.
1.Prih. od idir.por.sa Jed.rač.	349.078.406	394.770.877	428.102.526	456.603.704
1.1. Kantonalni budžet	297.050.358	336.834.767	365.274.702	389.593.081
1.2. Općinski/gradski budžeti	52.028.048	57.936.110	62.827.824	67.010.623
1.2.1. Breza	1.957.663	2.179.966	2.364.027	2.521.414
1.2.2. Doboju Jug	516.023	574.620	623.137	664.623
1.2.3. Kakanj	5.605.303	6.241.815	6.768.829	7.219.468
1.2.4. Maglaj	3.386.403	3.770.947	4.089.339	4.361.589
1.2.5. Olovo	1.522.269	1.695.130	1.838.255	1.960.638
1.2.6. Tešanj	5.924.592	6.597.361	7.154.396	7.630.704
1.2.7. Usora	825.637	919.393	997.020	1.063.397
1.2.8. Vareš	1.228.780	1.368.315	1.483.846	1.582.634
1.2.9. Visoko	5.198.935	5.789.301	6.278.109	6.696.078
1.2.10. Zavidovići	5.437.595	6.055.063	6.566.310	7.003.466
1.2.11. Zenica	16.025.748	17.845.557	19.352.309	20.640.701
1.2.11. Žepče	4.399.098	4.898.640	5.312.246	5.665.912

Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2024. godinu i period 2025.-2027. godine, urađena je u skladu sa metodologijom propisanom zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Prihodi od poreza na dohodak u KM

Vrsta prihoda	Plan	Projekcija		
	2024.	2025.	2026.	2027.
1. Porez na dohodak	99.930.506	109.314.244	119.820.351	131.573.697
1.1. Kantonalni budžet	65.494.454	71.644.556	78.530.258	86.233.401
1.2. Općinski/gradski budžeti	34.436.052	37.669.689	41.290.093	45.340.296

Projicirani iznosi su za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u F BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

IV STRATEŠKI CILJEVI

Fiskalna strategija za ovo srednjoročno razdoblje temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Gradonačelnika, sa ciljem jačanja upravljanja javnim financijama i jačanju finansijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Grada Zavidovići.

Osnovni cilj je zadržati pravac razvoja Grada Zavidovići kao lokalne zajednice koja je sposobna zadovoljiti potrebe građana u svim sferama od lokalnog značaja i u okvirima koji proističu iz zakonskih obaveza i općih akata.

Dosljedno provoditi akte i dokumente sa posebnim akcentom na Strategiju integriranog razvoja Grada Zavidovići za period 2017.-2026., kao i sektorskih strategija i drugih programa i planova u okviru koje su jasno definirani strateški ciljevi:

SC 1. Razvoj komunalne i poslovne infrastrukture, jačanje ekonomskih aktivnosti (razvoj industrije, MSP, turizma i poljoprivrede) i povećanje zaposlenosti

SC 2. Prepoznatljiv imidž Zavidovića, kao otvoreneog grada sa razvijenom društvenom infrastrukturom, raznovrsnom turističkom ponudom i efikasnom lokalnom upravom, orjentiranom prema EU integracijama

SC 3. Razvijena zajednica koja živi u čistom i zdravom okolišu i svoj razvoj bazira na održivom korištenju prirodnih bogatstava i energetske efikasnosti

Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih gradskih organa za razdoblje 2025.-2027., odnosno Strategija u cijelosti će biti povezana s budžetom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju gradskim službama i drugim korisnicima budžeta predstavljaju sponu između strateških prioriteta i budžeta, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritetnim područjima.

U skladu sa strateškim opredjeljenjima Grada Zavidovići ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području Grada, a što, između ostalog podrazumijeva, podršku razvoju malog i srednjeg poduzetništva, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima grada, te značajniju podršku promociji turizma i razvoju turističke infrastrukture. U funkciju razvoja potrebno je staviti i novostečeni status grada sa povoljnim poslovnim okruženjem, te iskoristiti sve pogodnosti koje BFC certifikat donosi lokalnim zajednicama sa ovim statusom.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stupnju povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvariti će se uspostavom kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspeksijskih nadzora u području zaštite interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa putem jačanja konkurentnosti i održivosti energetskeg sistema, što podrazumijeva podršku projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, kao što su fotonaponske elektrane-solarne elektrane, MHE i vjetroelektrane) uklopljenih u lokalnu infrastrukturu i u skladu sa principima održivog razvoja.

V POTROŠNJA U BUDŽETU GRADA ZAVIDOVIĆI

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu definiranja prioriternih rashoda i definiranju gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

Rashodi i izdaci po ekonomskim klasifikacijama, ostvarenje u 2023. godini, plan za 2024. godinu i projekcija za period 2025.-2027. godinu:

	KM 000				
	Ostvareno 2023.	Budžet 2024	Procjena 2025.	Procjena 2026.	Procjena 2027.
UKUPNO PLAĆE	3.840,0	4.405,0	4.805	5.253	5.731
Bruto plaće i doprinosi	3.407,0	3.892,0	4.250	4.632	5.048
Naknade troškova zaposlenih	433,0	513,0	555	621	683
MATERIJALNI TROŠKOVI	2.039,0	2.867,0	3.500	4.000	4.300
TEKUĆI TRANSFERI	6.231,0	4.561,0	4.315	8.940	9.060
Subvencije	1.037,0	608,0	300	250	150
Transferi pojedincima	1.453,0	1.461,0	1.500	5.890	5.910
Transferi drugim nivoima vlasti	3.302,0	1.951,0	2.000	2.200	2.300
Ostali tekući transferi	439,0	541,0	515	600	700
Kapitalni grantovi	361,0	296,0	300	430	550
Otplate kamate					
Nabavka stalnih sredstava	4.436,0	4.500,0	4.500	5.007	5.954
Otplata duga		74,0	73	71	0
Pozajmice					
Ostalo					
UKUPNO	16.907,0	16.703,0	17.493	23.701	25.595

Plaće i naknade ostvarene u 2023. godini, plan za 2024. godinu i projekcija za period 2025.-2027. godine:

	OSTVARENO 2023. GODINA	PLAN 2024. GODINA	PROJEKCIJA		
			2025. GODINA	2026. GODINA	2027. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	3407	3892	4250	4632	5048
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	99	104	104	104	104
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1782	1952	2127	2318	2526

VI RIZICI

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije Bosne i Hercegovine, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Ipak, uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2025.-2027. godine su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast.

Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situaciji vezanoj za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini. Razvoj događaja na ukrajinskom ratištu i rješavanje globalnih energetskih problema predstavljaju glavne rizike po načinjene projekcije.

S duge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju Federacije BiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja reformskih mjera isl.

Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz Federacije BiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost te rezultirati sporijim rastom BDP – a od projektovanog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi opet imalo negativan odraz na ostale komponente BDP – a.

Dostavljeno:

1. Naslovu,
2. U spis.

GRADONAČELNIK

doc. dr. Hašim Mujanović

Obradio: Amira Tadić
Kontrolisao: Midhat Bajramović

Grad Zavidovići, Ulica Safvet-bega Bašagića broj 9, 72220 Zavidovići
Telefon: 032/206-780 info, fax: 032/206-706, www.zavidovici.ba, opcina.zavidovici@zavidovici.ba, opzdici@bih.net.ba.

